

Motion till riksdagen

2005/06:Sk347

av Lars Lindblad (m)

Översyn av skattetillägg

1 Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förändringar av lagstiftningen beträffande skattetillägg.

2 Motivering

Enligt skattebetalningslagen (1997:483) är skattetillägg en administrativ avgift som kan utdelas till den som redovisat en oriktig deklarationsuppgift. Skattetilläggets storlek baseras på den oriktiga uppgift som lämnats. I praktiken är skattetillägget ett straff. Det påförs konsekvent av Skatteverket som ett straff för att sanktionera såväl avsiktliga som oavsiktliga brister i till exempel skattedeklarationer. Skattetilläggen tas således ut för misstag som begåtts utan uppsåt och oaktsamhet. Även den som agerat utan uppsåt drabbas av straff.

Sverige har fällts i Europadomstolen för brott mot konventionen om de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna till följd av systemet med skattetillägg (Janosevic/Sweden 34619/97 och Västberga Taxi/Vulic v Sweden 36985/97). Domstolen har påpekat att det svenska skattetillägget är att anse som ett straff och inte en administrativ avgift. Skattetilläggskommittén skrev under sin utredning 1999: "Skattetilläggsystemet i dess nuvarande utformning är emellertid inte något idealiskt system. Det har successivt kommit att få en alltmer frekvent tillämpning och utvecklingen har lett till en ordning som framstår som i flera hänseenden ganska diskutabel. Med nuvarande reglering och tillämpning har systemet otvivelaktigt en hel del inslag av godtycke och orättvisa, samtidigt som det är oförutsebart för den enskilde." (Skattetillägg m.m. SOU 2001:25) Skattetilläggsreglerna ändrades därefter i vissa delar genom ett riksdagsbeslut 2003 (prop. 2002/03:106, bet. 2002/03: SkU16). Det är värt att notera att skattemyndigheten har hävdats att det dock främst var frågan om "en rent språklig förändring och någon ändring i sak är inte eftersträvat". Bakom förändringarna låg bland annat domarna i Europadomstolen. Enligt den nya utformningen tas skattetillägg fortfarande ut vid lämnande av en oriktig uppgift, uppsåtligt eller ej. Men en förändring i rätt

Fel! Okänt namn på

riktning är att befrielse från skattetillägg kan ske när det förflutit oskäligt lång tid till dess att skattetillägget skall bestämmas.

För att öka rättssäkerheten har en rätt att erhålla anstånd med betalning av skattetillägget till dess att länsrätten prövat den fråga som föranlett tillägget införts. Dessutom behöver numera säkerhet aldrig ställas vid anstånd med skattetilläggsbeloppet. Genom denna möjlighet för de skattskyldiga att skjuta på verkställigheten av skattetillägg i tvistiga fall har skatteutskottet ansett att kraven på rättssäkerhetsgarantier i Europakonventionen är uppfyllda. I propositionen (prop. 2002/03:106) framgår det att regeringen anser att skattetillägget är förenligt med fjärde artikeln i Europakonventionen om mänskliga rättigheters förbud mot dubbelbestraffning, trots att skattetillägget kritiserats av EG-domstolen.

En av bristerna i systemet med skattetillägg är att det fortfarande tar för lång tid att få en rättslig prövning av ett skattetillägg, vilket strider mot principen om rätten att få sitt straff prövat i domstol inom rimlig tid. Att man i Sverige kan tvingas vänta upp till tio år för att få sin sak prövad är helt oacceptabelt.

Skattetillägg skall endast tillämpas om avsikten varit att lämna felaktiga uppgifter eller om de felaktiga uppgifterna lämnats av grov oaktsamhet. Det är viktigt att göra distinktion mellan att bestraffa och den vägen skapa intäkter till staten, eller, vilket borde vara skattetilläggets uppgift, att understryka vikten av noggrannhet när man lämnar uppgifter för beskattning.

3 Förslag

Lagstiftningen bör ändras på ett sådant sätt att påförandet av skattetillägg sker i domstol och inte av den myndighet som utför beskattningen. I skattetilläggs-systemet måste införas att brist på uppsåt eller avsikt att fuska ger tydliga befrielsegrunder. Dessutom måste befrielsegrunderna formuleras på ett sådant sätt att skattskyldiga i praktiken inte drabbas av inadekvata skattetillägg – en förändring som inte endast är språklig. Befrielse föreslås ges när felaktigheten uppenbarligen uppkommit genom misstag, såsom befrielse skall ges om den skattskyldiges felbedömning av en skatteregel framstår som ursäktlig eller föranledd av vilseledande kontrolluppgifter. Det skall anses oskäligt med full avgift om avgiften inte står i rimlig proportion till felaktigheten eller när det har förflutit oskäligt lång tid till dess skattetillägget beslutas. Vid beräkningen av storleken och utformningen i övrigt av ett eventuellt skattetillägg bör även vägas in att en sanktion eller ett straff skall stå i proportion till brottets storlek och allvar.

Skattetilläggsystemet bör förändras på ett sådant sätt att det blir Skatteverkets sak att visa att den skattskyldige företagaren förfarit oaktsamt eller haft uppsåt att lämna felaktiga uppgifter för att man skall kunna utdöma skattetillägg och upptaxering. Vid beräkningen av storleken och utformningen i övrigt av ett eventuellt skattetillägg bör även vägas in att en sanktion eller ett straff skall stå i proportion till brottets storlek och allvar. Utformning och

Fel! Okänt namn på

praktisk tillämpning av skattetiläggsreglerna är av stor betydelse för skattemoralen. De ärliga skattebetalarnas fortsatta medverkan i skattesystemet säkerställs genom att det finns ett rimligt skattetilleggssystem och att det tillämpas.

Stockholm den 30 september 2005

Lars Lindblad (m)